

O criza cum nu a mai fost?

Cosmarul pe care l-au trait bursele incepand cu data de 15 septembrie a depasit cu mult cele mai sumbre asteptari. Scaderile neintrerupte, generalizate si de o forta rar intalnita au avut efecte devastatoare. Indici bursieri au scazut la minimele ultimilor patru-cinci ani cu o viteza naucitoare.

S-a vorbit in acest an foarte mult despre criza subprime ca si cauza principala a declinului financiar din economiile dezvoltate, declin transmis in ultimele luni si catre economie. S-a argumentat ca acele credite indoielnice de pe piata americana ar fi determinat pierderi imense pentru multe dintre marile banci care la randul lor au determinat o inrautatile a conditiilor de creditare si implicit o reducere a activitatii economice.

Insa ceea ce s-a intamplat in ultima luna pare sa indice ca criza subprime nu a fost decat varful icebergului. Lipsa acuta de lichiditati in care se zbate inca sistemul financiar mondial nu poate sa nu ridice semne de intrebare privind modul in care acesta s-a dezvoltat in ultimii zeci de ani, asupra modului in care a alocat resurse catre economie si implicit asupra influentei acestuia asupra pretului activelor.

Tot mai mult devine evident ca nu avem de-a face cu o simpla criza a unui sector economic ci de fapt cu o criza cu implicatii mult mai complexe. Este o criza profunda care pune sub semnul intrebării modul in care societatea s-a dezvoltat in ultimii zeci de ani. Este o criza a creditului in general.

Rolul creditului s-a accentuat treptat dar viguros in ultimii ani atat in viata individului cat si a companiilor. Sistemul financiar a inovat continuu astfel incat a oferit acces facil la creditare pentru un numar din ce in ce mai mare de doritori. Evident pretul activelor a inceput sa creasca semnificativ in timp ce riscurile din sistemul financiar au erupt pur si simplu. Atitudinea pasiva a autoritatilor de reglementare a permis dezvoltarea acestui proces la cote inimaginabile.

Acest edificiu realizat prin credit avea la baza o masa relativ mica de active lichide, iar odata prabusita o piata a creditului considerabila ca si dimensiune (piata creditelor subprime) o mare parte din lichiditate s-a pierdut in active indoielnice. Ceea ce a urmat a fost o panica a lichiditatii care a prabusit pe rand fiecare piata de active. In ordinea lichiditatii fiecarei pietei. S-au prabusit monede, pietele de actiuni si mai nou pietele de commodities. Sigur ca si piata imobiliara isi va ajusta evolutia, la fel cu o vor face companiile privite ca active economice.

In acest moment se pare ca ne indreptam spre o refacere a modului in care va fi conceput sistemul financiar si in mod cert a modului in care individul actioneaza in economie. Va trebui sa reinvatam sa economisim, va trebui ca stilul de viata sa nu se mai bizuie atat de mult pe veniturile viitoare ci mai mult pe rezervele acumulate. Vor fi schimbari ample si ele vor cere un timp considerabil.

Revenind la bursa, ca orice piata lichida si extrem de transparenta a fost poate cel mai mult afectata de isteria cautării de lichiditate. Pe viitor insa economia reala va fi prima care va crea din nou plusvaloare. Mai mult ca inainte nu activele in sine vor aduce prosperitate ci munca modelata prin entitatile din economie. Tocmai de aceea bursa va avea in continuare un rol central in economiei si va putea genera din nou plus-valoare pentru investitori. Desi acum pare atat de greu de crezut....

Alin Brendea
Dir. Operatiuni Prime Transaction
24 octombrie 2008